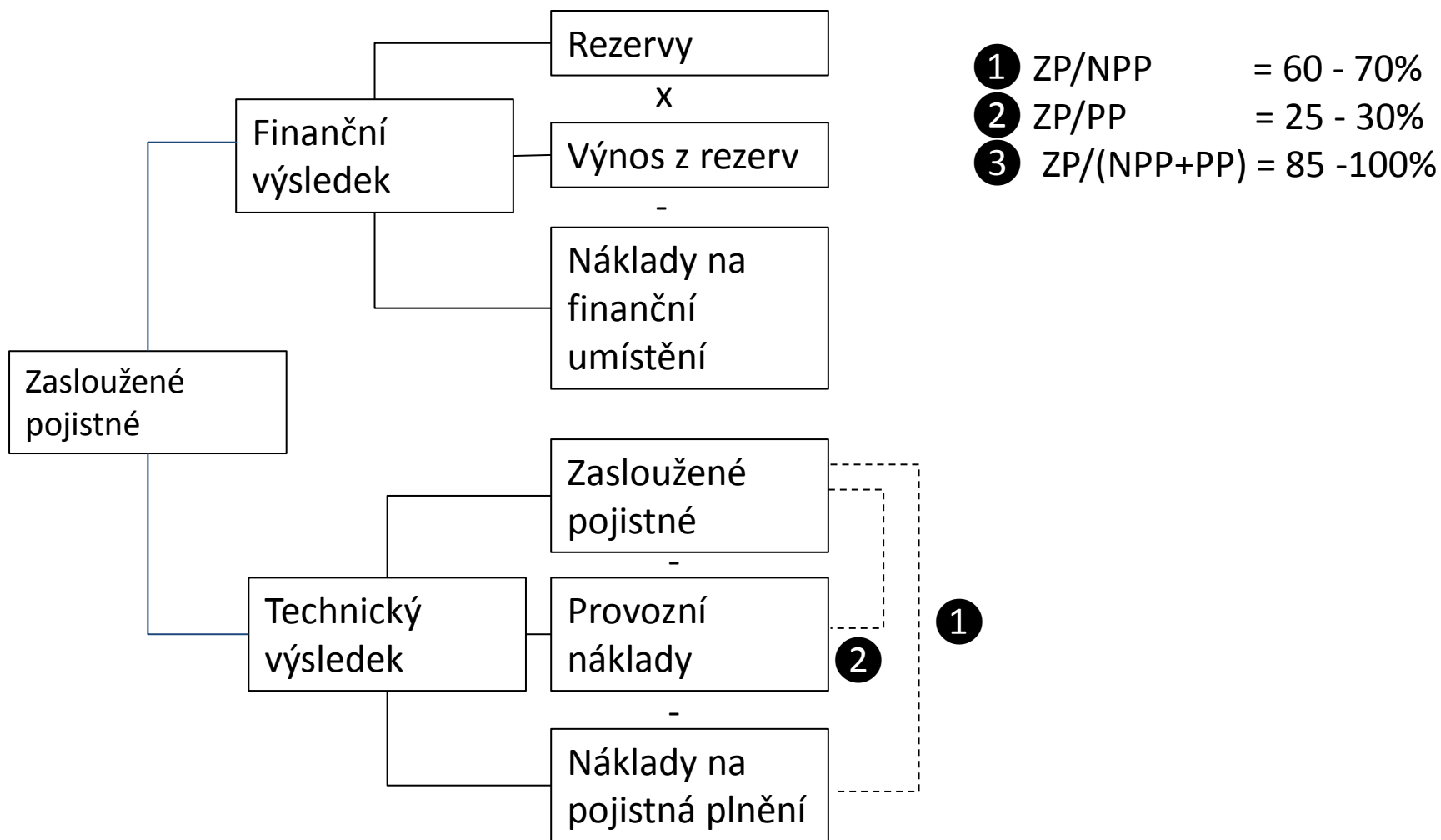

HEREŠOVÁ RŮŽIČKA

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

**KORPORAČNÍ ASPEKTY SPRÁVY POJIŠŤOVNY
DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ
POJIŠTĚNÍ OSOB A OCHRANA SPOTŘEBITELE**

Hospodaření pojišťovny v kostce

KORPORAČNÍ ASPEKTY SPRÁVY POJIŠŤOVNY

- Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví
- Upravuje podmínky provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti a dohled nad provozováním pojišťovací a zajišťovací činnosti a penzijního připojištění, vykonávaný Českou národní bankou.
- Tímto zákonem se řídí
 - a) provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti pojišťovnou nebo zajišťovnou se sídlem na území České republiky,
 - b) provozování pojišťovací činnosti na území České republiky pojišťovnou se sídlem na území jiného členského státu Evropské unie a na území států Evropského hospodářského prostoru,
 - c) provozování pojišťovací činnosti na území České republiky pojišťovnou se sídlem na území jiného státu, než je uveden v písmenech a) a b), a
 - d) výkon dohledu v pojišťovnictví.

KORPORAČNÍ ASPEKTY SPRÁVY POJIŠŤOVNY

- Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví
- Nevztahuje na provádění nemocenského pojištění, důchodového pojištění, sociálního zabezpečení, penzijního připojištění se státním příspěvkem a veřejného zdravotního pojištění podle zvláštních právních předpisů.
- Nevztahuje se na:
 - a) činnost vzájemných podpůrných spolků a družstev, u kterých se plnění mění podle dostupných zdrojů a které vyžadují, aby každý z jejich členů platil stejný příspěvek,
 - b) činnost spočívající v uzavírání závazků poskytnout plnění pouze v případě smrti, jestliže nepřesáhne průměrné náklady na pohřeb nebo jestliže je poskytováno nepeněžní plnění,
 - c) za stanovených podmínek na činnost spočívající v poskytnutí pomoci v případě poruchy nebo nehody silničního vozidla, výkonem služby, ke které dojde na území členského státu, ve kterém má poskytovatel této služby svoji provozovnu a jestliže tento poskytovatel není pojišťovnou.

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ POJIŠŤOVACÍ ČINNOSTI

- Pojišťovací nebo zajišťovací činnost na území České republiky může provozovat pouze pojišťovna nebo zajišťovna podle tohoto zákona, které Česká národní banka udělila povolení, nestanoví-li tento zákon jinak.
- Pojišťovna z jiného členského státu je oprávněna provozovat na území České republiky pojišťovací činnost na základě práva zřizovat své pobočky (usazení) nebo na základě svobody dočasně poskytovat služby, a to v rozsahu, v jakém jí bylo uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti v zemi jejího sídla.
- Pojišťovna z třetího státu může na území České republiky provozovat pojišťovací činnost pouze prostřednictvím pobočky za podmínek stanovených tímto zákonem a zvláštními právními předpisy, a to na základě povolení uděleného Českou národní bankou

DALŠÍ POŽADAVKY NA PROVOZOVÁNÍ ČINNOSTI V POJIŠŤOVNICTVÍ

- Pojišťovna nebo zajišťovna je oprávněna provozovat pouze pojišťovací nebo zajišťovací činnost v rozsahu povolení uděleném jí orgánem dohledu.
- Je povinna jednat s odbornou péčí a postupovat obezřetně, zejména neprovádět tyto činnosti způsobem, který poškozuje majetek jí svěřený třetími osobami nebo ohrožuje její bezpečnost a stabilitu nebo bezpečnost a stabilitu osob s ní propojených.
- Za tímto účelem je povinna vytvořit a po celou dobu své činnosti udržovat funkční a efektivní řídicí a kontrolní systém, pravidelně z něj vyhodnocovat informace a včas přijímat odpovídající opatření.

ŘÍDÍCÍ A KONTROLNÍ SYSTÉM POJIŠŤOVNY

Tuzemská pojišťovna a tuzemská zajišťovna zavede, udržuje a uplatňuje účinný řídicí a kontrolní systém, který zajišťuje řádné a obezřetné řízení její činnosti. Tento systém zahrnuje nejméně:

- přiměřenou a jasně vymezenou organizační strukturu s jasným určením a vhodným oddělením povinností,
- účinný způsob předávání informací a
- řízení rizik, kontrolu zajišťování shody s předpisy, vnitřní audit a pojistněmatematické činnosti.

ŘÍDÍCÍ A KONTROLNÍ SYSTÉM POJIŠŤOVNY

Řídicí a kontrolní systém je přiměřený povaze, rozsahu a složitosti činností tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny a je předmětem pravidelného vnitřního přezkumu.

ŘÍDÍCÍ A KONTROLNÍ SYSTÉM POJIŠŤOVNY

- Tuzemská pojišťovna a tuzemská zajišťovna musí mít svým statutárním orgánem schválenou písemnou koncepci, pokud jde alespoň o řízení rizik, vnitřní kontrolu, vnitřní audit, případně též, pokud jde o externí zajištění činností, a zajistí, aby byla tato koncepce naplňována.
- Pravidelně, nejméně však jednou ročně, přezkoumává její funkčnost.
- Její úpravu je povinna provést v souvislosti s jakoukoli významnou změnou ve svém řídicím a kontrolním systému nebo v některé oblasti své činnosti.

POŽADAVKY NA OSOBY S KLÍČOVÝMI FUNKCEMI

- Tuzemská pojišťovna a tuzemská zajišťovna zajistí, aby všechny osoby s klíčovými funkcemi pojišťovny nebo zajišťovny byly způsobilé a důvěryhodné a nebyly ve střetu zájmů, který by byl na újmu jejího řádného a obezřetného řízení.
- Ten, kdo navrhuje změnu osoby člena statutárního orgánu tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny, doloží tomu, kdo o této změně rozhoduje, že tato osoba splňuje požadavky způsobilosti a důvěryhodnosti a není ve střetu zájmů.

POŽADAVKY NA OSOBY S KLÍČOVÝMI FUNKCEMI

- Tuzemská pojišťovna a tuzemská zajišťovna zajistí, aby všechny osoby s klíčovými funkcemi pojišťovny nebo zajišťovny byly způsobilé a důvěryhodné a nebyly ve střetu zájmů, který by byl na újmu jejího řádného a obezřetného řízení.
- Ten, kdo navrhuje změnu osoby člena statutárního orgánu tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny, doloží tomu, kdo o této změně rozhoduje, že tato osoba splňuje požadavky způsobilosti a důvěryhodnosti a není ve střetu zájmů.

VNITŘNÍ KONTROLA

Tuzemská pojišťovna a tuzemská zajišťovna zavede, udržuje a uplatňuje účinný systém vnitřní kontroly, který zahrnuje nejméně postupy účtování a postupy řízení, rámec vnitřní kontroly, vhodné mechanismy informování na všech úrovních pojišťovny nebo zajišťovny a kontrolu zajišťování shody s právními předpisy, kterými se řídí jejich činnost.

Kontrola zajišťování souladu činnosti zahrnuje předkládání návrhů statutárnímu a kontrolnímu orgánu pojišťovny nebo zajišťovny k zajišťování tohoto souladu, předkládání informací o vyhodnocení možných dopadů jakýchkoli změn v právním prostředí na provozování činnosti tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny a rozpoznávání a vyhodnocování rizika nesouladu s těmito právními předpisy

VNITŘNÍ ÁUDIT

Tuzemská pojišťovna a tuzemská zajišťovna zavede, udržuje a uplatňuje účinný vnitřní audit, který zahrnuje posuzování vhodnosti a efektivnosti systému vnitřní kontroly a dalších prvků řídicího a kontrolního systému.

Vnitřní audit je objektivní a nezávislý na provozních činnostech.

Ke všem zjištěním a doporučením učiněným při provádění vnitřního auditu přijme statutární nebo kontrolní orgán tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny odpovídající opatření a zajistí jejich provedení.

DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ

- Dohled v pojišťovnictví vykonává zejména v zájmu ochrany spotřebitele Česká národní banka.
- Dohledu v pojišťovnictví podléhají pojišťovny, které na území České republiky provozují pojišťovací činnost, tuzemské pojišťovny a zajišťovny provozující zajišťovací činnost a právnické a fyzické osoby, které na tomto území provozují zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví, činnost samostatných likvidátorů pojistných událostí a další činnosti související s pojišťovací a zajišťovací činností, a další fyzické a právnické osoby, a to v rozsahu stanoveném tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem.
- Při výkonu dohledu v pojišťovnictví spolupracuje Česká národní banka s mezinárodními organizacemi, s orgány dohledu jiných států, s ústředními správními orgány a organizacemi působícími v oblasti pojišťovnictví.

DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ

Předmět dohledu

Předmětem dohledu České národní banky je dodržování zákona o pojišťovnictví a jiných právních předpisů v rozsahu, v jakém se vztahují k provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti.

DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ

Opatření k nápravě

Zjistí-li Česká národní banka při výkonu dohledu nad činností tuzemské pojišťovny nebo nad činností tuzemské zajišťovny porušení povinnosti, která se vztahuje k provozování pojišťovací nebo zajišťovací činnosti včetně externě zajišťovaných činností, stanovené tímto zákonem nebo jiným právním předpisem nebo právní úpravou státu, na jehož území je činnost vykonávána, uloží bez zbytečného odkladu této pojišťovně nebo zajišťovně opatření k nápravě k odstranění nedostatků a určí k tomu přiměřenou lhůtu.

DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ

Předběžné opatření

Česká národní banka může předběžným opatřením, je-li třeba, aby byly zatímně upraveny poměry v tuzemské pojišťovně nebo tuzemské zajišťovně, nebo je-li obava, že by mohla být ohrožena splnitelnost jejích závazků, také:

- zakázat uzavírat další pojistné nebo zajišťovací smlouvy a nerozšiřovat již převzaté závazky z pojištění nebo zajištění,
- omezit nebo zakázat nakládat bez souhlasu České národní banky se svými aktivy, nebo,
- podle rozhodnutí statutárního orgánu, kontrolního orgánu, valné hromady nebo členské schůze.

DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ

Ozdravný plán

Česká národní banka nařídí tuzemské pojišťovně nebo tuzemské zajišťovně předložit jí ke schválení reálný ozdravný plán, jestliže

- postupuje v rozporu s tímto zákonem nebo jiným právním předpisem a vzniklá situace může ohrozit splnitelnost závazků vyplývajících z provozované pojišťovací nebo zajišťovací činnosti,
- neplní solventnostní kapitálový požadavek, nebo existuje-li nebezpečí, že daný požadavek nebude dodržován v následujících 3 měsících, nebo
- vykazuje ztráty, jejichž výše by při úhradě těchto ztrát z disponibilních prostředků tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny vedla ke snížení základního kapitálu pod nejnižší hranici, která je stanovena v závislosti na provozovaných pojistných odvětvích nebo zajišťovací činnosti

DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ

Zavedení nucené správy a její ukončení

Česká národní banka může zavést v tuzemské pojišťovně nebo tuzemské zajišťovně nucenou správu, je-li to nezbytné z důvodu ochrany práv pojistníků, pojištěných a oprávněných osob nebo v zájmu zachování její finanční stability, zejména došlo-li k ohrožení splnitelnosti závazků tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny vyplývajících z jí uzavřených pojistných nebo zajišťovacích smluv, nebo jí Českou národní bankou uložená opatření k nápravě nebo správní tresty nevedly k nápravě.

DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ

Převod kmene zajišťovacích smluv nebo jeho části

Česká národní banka může tuzemské zajišťovně nebo tuzemské pojišťovně nařídit převést na jinou zajišťovnu nebo pojišťovnu kmen zajišťovacích smluv nebo jeho část, jestliže tato tuzemská zajišťovna nebo tuzemská pojišťovna neplní opatření k nápravě uložená jí Českou národní bankou, nebo v souvislosti s:

s ohrožením její schopnosti dostát svým závazkům z provozované zajišťovací činnosti,

se zavedením nucené správy,

s pozastavením oprávnění k uzavírání zajišťovacích smluv a rozšiřování závazků z nich vyplývajících,

odnětím povolení k provozování zajišťovací činnosti.

Pojištění osob – občanský zákoník

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník – do 31.12.2004
- zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě - do 31.12.2013

- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- 2758 – 2810 – základní ustanovení pojistné smlouvy
- 2821 – 2848 – obnosové pojištění, životní pojištění, úrazové pojištění, pojištění pro případ nemoci
- 1721 a násl. – všeobecná ustanovení o závazcích
- 1810 – 1851 – smlouvy uzavírané se spotřebitelem, smlouvy uzavírané distanční způsobem a mimo obchodní prostory
- 635 - promlčení na plnění z životního pojištění – 10 let
- 3028 a násl. – přechodná ustanovení

Pojištění osob – občanský zákoník

- **Pojistitel** – pojišťovna
- **Pojištěný** - osoba, na jejíž život, zdraví, majetek nebo odpovědnost nebo jinou hodnotu pojistného zájmu se pojištění vztahuje, je pojištěným.
- **Pojistník** – osoba, která uzavřela pojistnou smlouvu s pojišťovnou
- **Oprávněná osoba** - osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění.
- **Pojistný zájem** – pojistník má pojistný zájem na vlastním životě a zdraví. Má se za to, že pojistník má pojistný zájem i na životě a zdraví jiné osoby, osvědčí-li zájem podmíněný vztahem k této osobě, ať již vyplývá z příbuzenství nebo je podmíněn prospěchem či výhodou z pokračování jejího života.

Pojištění osob – občanský zákoník

- **Obmyšlený**

- oprávněná osoba v případě smrti pojištěného

- určen pojistníkem nebo ze zákona

- Je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, může pojistník určit, kdo je obmyšlený, jménem nebo jeho vztahem k pojištěnému. Až do vzniku pojistné události může pojistník obmyšleného měnit; změna je účinná dnem doručení sdělení pojistiteli.

- Nebyl-li v době pojistné události obmyšlený určen, nebo nenabyli-li obmyšlený práva na pojistné plnění, nabývá tohoto práva manžel pojištěného, a není-li ho, děti pojištěného. Není-li taková osoba, nabývají práva na pojistné plnění rodiče pojištěného, a není-li jich, nabývají tohoto práva dědici pojištěného. Vznikne-li právo na pojistné plnění více osobám, má se za to, že jejich podíly jsou stejné.

Pojištění osob – občanský zákoník

- Obmyšlený nabývá právo na pojistné plnění vznikem pojistné události. Dokud obmyšlený tohoto práva nenabude, může pojistník volně nakládat s právy z pojištění, zejména je zastavit nebo postoupit, jakož i změnit označení osoby obmyšleného. Jde-li však o pojištění důchodu, vyžaduje se ke změně obmyšleného souhlas pojistitele, jinak změnou není pojistitel vázán.
- Je-li pojištěným osoba odlišná od pojistníka, vyžaduje se k právním jednáním souhlas pojištěného, jinak se k nim nepřihlíží.
- Uzavírá-li pojistník smlouvu ve prospěch obmyšleného, vyžaduje se k uzavření smlouvy i souhlas pojištěného. Má-li být pojištěným potomek pojistníka, který není plně svéprávný, nevyžaduje se zvláštní souhlas, pokud je pojistník sám zákonným zástupcem pojištěného.
- Vyžaduje-li se souhlas pojištěného, popřípadě jeho zákonného zástupce, a neprokáže-li pojistník souhlas v ujednané době, jinak do tří měsíců ode dne uzavření smlouvy, zaniká pojištění uplynutím této doby. Nastane-li v této době pojistná událost, aniž byl souhlas udělen, nabývá právo na pojistné plnění pojištěný; je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, nabývají toto právo osoby uvedené v § 2831.
- Souhlas se vyžaduje i pro změnu obmyšleného, změnu podílů na pojistném plnění, bylo-li určeno více obmyšlených, a k vyplacení odkupného; není-li souhlas udělen, nepřihlíží se k nim.

Pojištění osob – subjekty

- Smluvní stranou pojistné smlouvy o pojištění cizího rizika je pojistník. Uzavřením pojistné smlouvy o pojištění cizího rizika chrání svůj zájem. Pojistník je proto zpravidla oprávněnou osobou, tj. osobou, která má právo na pojistné plnění. Pojištěný je subjektem pojistného vztahu, nikoliv však stranou pojistné smlouvy. Vyplývá-li právo ze smlouvy, může ho vymáhat jen ten, komu je smlouva přiznává.
- Rozsudek NS sp. zn. 23 Cdo 4513/2016

Pojištění osob – občanský zákoník

- **Zánik pojištění - § 2805 – 2807**

Životní pojištění může pojistitel vypovědět pouze do 2 měsíců od uzavření smlouvy s 8 denní výpovědní dobou.

- **Způsoby zániku pojištění - § 2810**

Pojištění zaniká zánikem pojistného zájmu, zánikem pojistného nebezpečí, dnem smrti pojištěné osoby, dnem zániku pojištěné právnické osoby bez právního nástupce nebo dnem odmítnutí pojistného plnění.

- **Úmyslné způsobení pojistné události - § 2799**

Způsobila-li úmyslně pojistnou událost buď osoba, která uplatňuje právo na pojistné plnění, anebo z jejího podnětu osoba třetí, vzniká právo na pojistné plnění jen tehdy, bylo-li to výslovně ujednáno, anebo stanoví-li tak tento nebo jiný zákon.

Pojištění osob – občanský zákoník

- Obnosové pojištění zavazuje pojistitele poskytnout v případě pojistné události jednorázové či opakované pojistné plnění v ujednaném rozsahu. Základem pro určení výše pojistného a pro výpočet pojistného plnění je částka určená na návrh pojistníka, kterou má pojistitel v případě vzniku pojistné události vyplatit, anebo výše a četnost vyplácení důchodu.
- Právem na plnění z obnosového pojištění není dotčeno právo na náhradu škody nebo jiné právo proti tomu, kdo je povinen škodu nahradit.
- Kdy z obnosového pojištění vzniká právo na zkrácení pojistné doby, na odkupné a na obnovení pojištění po snížení pojistné částky, po snížení ročního důchodu nebo po zkrácení pojistné doby, se ujedná ve smlouvě, nezakládá-li takové právo tento zákon přímo.
- Obnosové pojištění x škodové pojištění

Pojištění osob – občanský zákoník

- Pojištěním osob lze pojistit člověka pro případ smrti, dožití se určitého věku nebo dne určeného ve smlouvě jako konec pojištění, pro případ nemoci, úrazu nebo jiné skutečnosti souvisící se zdravím nebo změnou osobního postavení pojištěné osoby.
- Pojištění osob zakládá osobě určené ve smlouvě právo na výplatu ujednané částky či důchodu nebo právo na pojistné plnění v určené výši, nastane-li pojistná událost.
- Bylo-li ujednáno pojištění pro případ pracovní neschopnosti a neuvádí-li smlouva jasný údaj o povaze a rozsahu neschopnosti, na niž se pojištění vztahuje, považuje se za ujednané pojištění neschopnosti pojištěného vykonávat jeho obvyklé povolání.
- Z úrazového pojištění poskytne pojistitel pojistné plnění ve výši ujednané ve smlouvě, došlo-li k úrazu pojištěného.
- V pojištění pro případ nemoci hradí pojistitel za pojištěného oprávněné osobě v ujednaném rozsahu náklady nebo ujednanou částku na zdravotní péči vzniklé v důsledku nemoci nebo následku úrazu a úkonů souvisících se zdravotním stavem pojištěného, zejména s nemocí, úrazem, těhotenstvím a preventivní nebo dispenzární péčí nebo s jinými skutečnostmi souvisejícími se zdravotním stavem pojištěného.

Pojištění osob – občanský zákoník

- **Odkupné - § 2842 - 2843**

(1) Bylo-li v životním pojištění ujednaném s běžným pojistným zapláceno pojistné nejméně za dva roky, nebo jde-li o pojištění za jednorázové pojistné ujednané na dobu delší jednoho roku, nebo jde-li o pojištění se sníženou pojistnou částkou, má pojistník právo, nevyklučuje-li to smlouva, aby mu pojistitel na jeho žádost vyplatil odkupné. Odkupné je splatné do tří měsíců ode dne doručení žádosti o jeho výplatu pojistiteli; výplatou odkupného pojištění zaniká.

(2) Požádá-li pojistník kdykoli za trvání pojištění pojistitele o sdělení, kolik by činila výše odkupného, sdělí mu ji pojistitel do jednoho měsíce ode dne obdržení žádosti včetně výpočtu odkupného.

U pojištění pro případ smrti ujednaného na přesně určenou dobu, vzniká právo na odkupné, jen bylo-li výslovně ujednáno. Totéž platí u pojištění, z něhož se vyplácí důchod, došlo-li již k výplatě důchodu.

Pojištění osob – právní rámec pro pojišťovny

- Solvency II, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/35
- Nařízení PRIIPs o sdělení klíčových informací se týká balených produktů a balených produktů s investiční složkou (The Packaged Retail and Insurance-based Investment Products)
- Účelové opatření - www.cnb.cz
- Obecné pokyny EIOPA - <https://eiopa.europa.eu/publications/eiopa-guidelines>
- Zákon č. 277/2009 Sb., o pojištnictví
 - 3 odst. 2 písm. a) – životním pojištěním se rozumí pojistná odvětví uvedená v části A přílohy č. 1 k tomuto zákonu
 - 6 odst. 1 - odborná péče pojišťovny
- Účelové opatření - www.cnb.cz
- Interpretace ČNB (US) - www.cnb.cz

Zákon o pojišťovnictví

Část A

Odvětví životních pojištění

I. Pojištění

a) pro případ smrti, pro případ dožití, pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, spojených životů, s výplatou zaplaceného pojistného, b) důchodu, c) pojištění úrazu nebo nemoci jako doplňkové pojištění k pojištění podle této části.

II. Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí.

III. Pojištění uvedená v bodě I písm. a) a b) a bodě II, která jsou spojena s investičním fondem

IV. Trvalé zdravotní pojištění podle čl. 2 odst. 3 písm. a) bodu iv) směrnice Evropského parlamentu a Rady [2009/138/ES1](#)

V. Kapitalizace příspěvků hrazených skupinou přispěvatelů a následné rozdělování akumulovaných aktiv mezi přeživší přispěvatele nebo mezi osoby oprávněné po zemřelých přispěvatelích.

VI. Umořování kapitálu založené na pojistněmatematickém výpočtu, kdy jsou proti jednorázovým nebo periodickým platbám dohodnutým předem přijaty závazky se stanovenou dobou trvání a ve stanovené výši.

VII. Správa skupinových penzijních fondů, případně včetně pojištění zabezpečujícího zachování kapitálu nebo platbu minimálního úrokového výnosu.

VIII. Činnosti podle čl. 2 odst. 3 písm. b) bodu iii) směrnice Evropského parlamentu a Rady [2009/138/ES1](#).

IX. Pojištění týkající se délky lidského života, které je upraveno právními předpisy z oblasti sociálního pojištění, pokud zákon umožňuje jeho provádění pojišťovnou na její vlastní účet.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

- 2760 Občanského zákoníku

Pojistitel sdělí před uzavřením smlouvy zájemci o pojištění údaje, jejichž rozsah a způsob předání stanoví zákon upravující pojišťovnictví. To platí i o skutečnostech, k nimž dojde za trvání pojištění.

- Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích – upravuje i povinnost pojišťoven
- 21a - 21d – Informace poskytované klientovi a pojistníkovi
- 21e – pravidla pro rozložení odměny
- 21f – pravidla pro výpočet odkupného
- + ové informace PRIIPs

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21a

(1) Pojistitel je povinen klientovi před uzavřením pojistné smlouvy poskytnout informace o

a) sobě, kterými jsou

1.název pojistitele,

2.název členského státu, kde má pojistitel svoje sídlo, a tam, kde to přichází v úvahu, adresa agentury nebo pobočky pojistitele, která uzavírá pojistnou smlouvu,

3.adresa sídla pojistitele, popřípadě agentury nebo pobočky, která uzavírá pojistnou smlouvu, a

4.místo zápisu pojistitele v obchodním nebo obdobném veřejném rejstříku, jeho identifikační číslo nebo odpovídající prostředek identifikace v takovém rejstříku a informace o názvu a sídle orgánu odpovědného za výkon dohledu nad jeho činností, jedná-li se o pojistnou smlouvu uzavíranou na dálku,

b) způsobu vyřizování stížností pojistníků, pojištěných, obmyšlených nebo oprávněných osob, včetně možnosti obrátit se se stížností na Českou národní banku nebo s návrhem na finančního arbitra, a

c) právu rozhodném pro pojistnou smlouvu tam, kde strany nemají možnost volby práva rozhodného pro pojistnou smlouvu, nebo právu, které navrhuje pojistitel v případech, kdy strany mají možnost volby rozhodného práva.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21a

(2) Pojistitel je dále povinen klientovi před uzavřením pojistné smlouvy týkající se pojištění osob poskytnout informace o závazku, kterými jsou

- a) charakteristika všech pojištění a všech opcí,
- b) pojistná doba,
- c) způsoby zániku pojištění,
- d) způsoby a doba placení pojistného,
- e) způsoby výpočtu a rozdělení bonusů, pokud jsou obsahem pojištění,
- f) způsob určení výše odkupného,
- g) informace o výši pojistného za každé sjednané pojištění včetně doplňkového pojištění, pokud bylo požadováno,
- h) v případě pojištění vázaného na investiční podíly definice podílů, na které je vázáno pojistné plnění,
- i) povaha podkladových aktiv pro pojištění vázané na investiční podíly,
- j) podmínky a lhůty týkající se možnosti odstoupení od pojistné smlouvy, způsob určení možných odečítaných částek a informace o adrese, na kterou je možno odstoupení od pojistné smlouvy zaslat, a
- k) obecné informace o daňových právních předpisech, které se vztahují k danému pojištění.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21a

(3) Před uzavřením pojistné smlouvy týkající se pojištění osob uzavírané na dálku je pojistitel povinen poskytnout klientovi také informace o

a) existenci daní, poplatků a jiných peněžitých plněních, které nejsou hrazeny pojistitelem nebo jím nejsou ukládány,

b) zvláštních platbách za použití prostředku komunikace na dálku,

c) minimální délce trvání pojištění a

d) jazyku, popřípadě jazycích, ve kterých se souhlasem klienta bude pojistitel komunikovat s pojistníkem během trvání pojištění a ve kterých jsou poskytovány pojistné podmínky a další informace podle tohoto ustanovení.

(4) V případě pojistné smlouvy týkající se pojištění osob a uzavírané na dálku je pojistitel povinen informovat klienta, že na vyžádání může obdržet další informace, a o povaze těchto informací.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21a

(5) V případech týkajících se životního pojištění, ve kterém má být klient nositelem investičního rizika a kdy je toto pojištění spojené se standardním fondem kolektivního investování, vnitřním fondem pojišťovny, indexem akcií nebo s jinou odvozenou hodnotou, je pojistitel povinen informovat klienta o

a) riziku investice s uvedením charakteru rizika nebo o tom, kde je možno tuto informaci získat,

b) neexistenci záruky návratnosti investice,

c) způsobu a rozsahu záruky, je-li dána, a

d) předpokládaných nebo možných výnosech nebo vlastnostech investice, přičemž nesmějí být uváděny údaje pouze za vybrané nebo vybraná časová období, ve kterých bylo dosaženo mimořádné výnosnosti, a o tom, že minulé výnosy nejsou zárukou budoucích výnosů.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21b

Pojistitel je povinen během trvání pojištění poskytnout pojistníkovi informace

- a) o jakékoliv změně názvu pojistitele nebo adresy jeho sídla a tam, kde to přichází v úvahu, i o změně adresy agentury nebo pobočky, která uzavřela pojistnou smlouvu,
- b) uvedené v § 21a odst. 2 písm. a) až i) při jakékoliv změně pojistných podmínek nebo při změně právního předpisu, kterým se řídí vztahy vzniklé z pojistné smlouvy,
- c) o každoročním stavu bonusů,
- d) o aktuální hodnotě podílů, na které je vázáno pojistné plnění, a to nejméně jednou za čtvrtletí, a
- e) o struktuře podkladových aktiv pro pojištění vázané na investiční podíly, a to nejméně jednou za rok.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21c

- (1) Pojistitel je povinen poskytnout informace uvedené v § 21a a § 21b jasným a přesným způsobem, písemně a v českém jazyce. Tyto informace mohou být poskytnuty i v jiném než v českém jazyce, pokud to výslovně klient nebo pojistník požaduje nebo pokud má možnost volby práva, které bude pro pojistnou smlouvu použito.
- (2) Informace podle § 21a je pojistitel povinen poskytnout v dostatečné době před tím, než je klient pojistnou smlouvou vázán.
- (3) Informace podle § 21a odst. 3 a 4 je pojistitel povinen poskytnout na trvalém nosiči dat.
- (4) Pojistník má právo obdržet kdykoli během trvání pojištění uzavřeného na dálku pojistné podmínky v tištěné podobě a změnit způsob komunikace na dálku.
- (5) Informace podle § 21b písm. d) a e) je pojistitel povinen poskytnout způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21c

- (1) Pojistitel je povinen poskytnout informace uvedené v § 21a a § 21b jasným a přesným způsobem, písemně a v českém jazyce. Tyto informace mohou být poskytnuty i v jiném než v českém jazyce, pokud to výslovně klient nebo pojistník požaduje nebo pokud má možnost volby práva, které bude pro pojistnou smlouvu použito.
- (2) Informace podle § 21a je pojistitel povinen poskytnout v dostatečné době před tím, než je klient pojistnou smlouvou vázán.
- (3) Informace podle § 21a odst. 3 a 4 je pojistitel povinen poskytnout na trvalém nosiči dat.
- (4) Pojistník má právo obdržet kdykoli během trvání pojištění uzavřeného na dálku pojistné podmínky v tištěné podobě a změnit způsob komunikace na dálku.
- (5) Informace podle § 21b písm. d) a e) je pojistitel povinen poskytnout způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21d

Ustanoveními § 21a až 21c nejsou dotčena ustanovení občanského zákoníku upravující smlouvy o finančních službách uzavíraných se spotřebitelem.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21e

Pravidla pro rozložení odměny

(1) Zanikne-li pojištění sjednané podle [občanského zákoníku, které spadá do odvětví životního pojištění podle § 3 odst. 2 písm. a\) zákona o pojišťovnictví, do 5 let ode dne svého vzniku z jiného důvodu než v důsledku pojistné události, má pojišťovací zprostředkovatel právo nejvýše na poměrnou část sjednané odměny za dobu prvních 5 let trvání tohoto pojištění.](#)

(2) Odměnou se pro účely tohoto zákona rozumí provize nebo úhrada, jiná platba, včetně finanční nebo nefinanční výhody, anebo jiná pobídka, které jsou nabízeny nebo poskytovány ve vztahu k zprostředkovanému pojištění, a to za celou dobu trvání pojištění.

(3) Poměrná část podle odstavce 1 se určí jako podíl skutečné doby trvání pojištění vyjádřené v započatých měsících a doby 60 měsíců. Byla-li sjednána pojistná doba kratší než 5 let, určí se poměrná část podle odstavce 1 jako podíl skutečné doby trvání pojištění vyjádřené v započatých měsících a sjednané pojistné doby vyjádřené v měsících.

(4) Odstavce 1 až 3 se nepoužijí, jestliže

a) je sjednáno jednorázové pojistné, nebo

b) je sjednána odměna pojišťovacího zprostředkovatele v rovnoměrné roční výši po celou dobu trvání pojištění.

(5) Byla-li poskytnuta záloha na odměnu a zanikne-li pojištění podle odstavce 1 před koncem sjednané pojistné doby z jiného důvodu než v důsledku pojistné události, je pojišťovací zprostředkovatel povinen vydat část zálohy přesahující výši sjednané odměny za dobu do zániku pojištění.

Pojištění osob – zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích

§ 21f

Pravidla pro výpočet odkupného

(1) Při výpočtu odkupného podle [§ 2842 občanského zákoníku](#) může pojistitel v prvních 5 letech ode dne vzniku pojištění odečíst za každý započatý měsíc trvání tohoto pojištění nejvýše jednu šedesátinu z celkových pořizovacích nákladů pojistitele souvisejících s tímto pojištěním. Byla-li sjednána pojistná doba kratší než 5 let, určí se měsíční odečitatelná částka podle věty první jako podíl celkových pořizovacích nákladů pojistitele souvisejících s daným pojištěním a sjednané pojistné doby vyjádřené v měsících. Nebylo-li právo na odkupné pojistnou smlouvou vyloučeno, vznikne, i když podmínky podle [§ 2842 odst. 1 občanského zákoníku](#) nejsou splněny.

(2) Celkovými pořizovacími náklady podle odstavce 1 jsou náklady, které pojistitel vynaložil v souvislosti se vznikem pojištění nebo se je zavázal zaplatit třetí osobě, a které jsou spojené

- a) se vznikem pojištění, zejména odměna poskytnutá pojistitelem za uzavření pojistné smlouvy, za změnu pojištění nebo za předkládání návrhů nebo provádění jiných přípravných prací k tomu směřujících a jiné náklady spojené se zprostředkováním a nabízením pojištění,
- b) s přijetím návrhu na uzavření pojistné smlouvy včetně lékařské prohlídky,
- c) s oceněním převzatého pojistného rizika a prvotních evidenčních úkonů a
- d) s tvorbou a nabídkou pojistného produktu.

NÁVRH ZÁKONA O DISTRIBUCI POJIŠTĚNÍ

ZMĚNA KATEGORIZACE DISTRIBUTORŮ POJIŠTĚNÍ

Distribuce pojištění:

- **Poskytování pojištění** - pojišťovna na vlastní účet
- **Zprostředkování pojištění** - samostatný zprostředkovatel
 - vázaný zástupce
 - zprostředkovatel doplňkového pojištění

NÁVRH ZÁKONA O DISTRIBUCI POJIŠTĚNÍ POŽADAVKY NA DISTRIBUTORY

Důvěryhodnost

- dává předpoklad řádného provozování činnosti podle zákona o distribuci v pojišťovnictví
- zákon dále stanoví, kdy osoba důvěryhodná není

Odborná znalost a způsobilost

- maturita + odborná zkouška
- minimální požadavky na odborné znalosti rozděleny do pěti kategorií podle prodáváných produktů (znalost trhu pojištění, finanční gramotnost, vyřizování PU, řízení střetu zájmů, znalost etických standardů, důchodový systém)

Následné vzdělávání

- k rozvíjení odborných znalostí a dovedností podle skupin odbornosti
- v rozsahu alespoň 15 hodin ročně

NÁVRH ZÁKONA O DISTRIBUCI POJIŠTĚNÍ DISTRIBUCE SKUPINOVÝCH (FLOTILOVÝCH) POJIŠTĚNÍ

Nabízet podnikatelským způsobem třetí osobě možnost stát se v rámci pojištění pojištěným bude moci pojistník nebo jiná osoba pouze tehdy:

- bude-li osobou oprávněnou ke zprostředkování pojištění a
- nebude-li sjednávat rezervotvorné pojištění.

Nabízející musí ve vztahu k zákazníkovi, přestože ke smlouvě přistupuje pouze jako pojištěný, splnit úplné informační povinnosti podle zákona

NÁVRH ZÁKONA O DISTRIBUCI POJIŠTĚNÍ INFORMAČNÍ A ARCHIVAČNÍ POVINNOSTI

ZÁZNAMY

- Záznam z jednání
- Záznam o radě (je-li poskytována)

PŘEDSMLUVNÍ INFORMACE

- o pojistiteli
- o zprostředkovateli
- o pojištění
- o vázaném prodeji
- další informace o ŽP
- další informace o IŽP

PRŮBĚŽNÉ INFORMACE

- Stav bonusů
- Výše odkupného
- Rozdíl mezi modelací a skutečností

Záznam z
jednání

Záznam o radě

Informace o
pojistiteli

Informace o
zprostředkovateli

Informace o
pojištění
(PRIIPs, IPID)

Další
informace o ŽP
a o IŽP

Informace o
vázaném
prodejích

Průběžné
informace

NÁVRH ZÁKONA O DISTRIBUCI POJIŠTĚNÍ POSKYTOVÁNÍ PORADENSTVÍ

Rada

- Doporučení vedoucí ke vzniku, podstatné změně, trvání nebo zániku pojištění

Poskytování rady:

- Pouze na základě analýzy zákazníka (požadavků, cílů, potřeb, rizik, kterým může být vystaven, a u rezervotvorných pojištění jeho finanční situace, znalostí a zkušeností v oblasti investic, rizikové tolerance a schopnosti nést ztráty)
- Výběru z dostatečného množství produktů, které distributor může distribuovat, nebo jedná-li zprostředkovatel na základě smlouvy se zákazníkem dostatečného množství produktů dostupných na trhu.
- Pravidla pro poskytování rady se nevztahují na neživotní pojištění s pojistným na poměrném ročním základě nižším než 600 EUR (resp. 200 EUR pokud trvání pojištění nepřesahuje 3 měsíce) a pro pojištění podnikatelských rizik.

NÁVRH ZÁKONA O DISTRIBUCI POJIŠTĚNÍ ODMĚŇOVÁNÍ

- Pojišťovna a samostatný zprostředkovatel budou mít povinnost zavést, udržovat a uplatňovat pravidla odměňování svých pracovníků, vázaného zástupce a jeho pracovníků.
- Pravidla nesmí motivovat k neplnění povinností podle zákona, zejména v oblasti pravidel jednání ze zákazníkem.
- **Odměňování osob přímo se podílejících na poskytování rady** nesmí být na újmu jejich schopnosti jednat v nejlepším zájmu zákazníka, „zejména **nesmí být závislé na splnění prodejního cíle**“.
- EIOPA připravila soubor principů, na kterých jsou založeny pobídky s vysokou mírou rizika porušení pravidel odměňování podle IDD, jejich absence naopak indikuje soulad.

NÁVRH ZÁKONA O DISTRIBUCI POJIŠTĚNÍ PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ

Rada EU schválila znění delegovaných aktů v přenesené pravomoci k IDD. Akty jsou tak obsahově finální a budou publikovány v Úředním věstníku.

- **NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRÁVOMOCI (EU) ze dne 21.9.2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na dohled nad produktem a jeho řízení vztahující se na pojišťovny a distributory pojištění (POG)**
- **NAŘÍZENÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRÁVOMOCI (EU) ze dne 21.9.2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na informace a pravidla výkonu činnosti vztahující se na distribuci pojistných produktů s investiční složkou (IBIPS)**

Pojištění osob – ochrana spotřebitele

- **Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele**

§ 14 Informační povinnost o mimosoudním řešení spotřebitelských sporů

(1) Prodávající informuje spotřebitele jasným, srozumitelným a snadno dostupným způsobem o subjektu mimosoudního řešení spotřebitelských sporů, který je pro daný typ nabízeného, prodávaného, poskytovaného nebo zprostředkovaného výrobku nebo služby věcně příslušný. Informace musí zahrnovat též internetovou adresu tohoto subjektu. Jestliže prodávající provozuje internetové stránky, uvede tyto informace i na těchto internetových stránkách. Pokud smlouva uzavřená mezi prodávajícím a spotřebitelem odkazuje na obchodní podmínky, uvede informace podle věty první a druhé rovněž v těchto obchodních podmínkách.

(2) V případě sporu mezi spotřebitelem a prodávajícím, který se nepodařilo mezi stranami urovnat přímo, poskytne prodávající spotřebiteli informace uvedené v odstavci 1 v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat.

- k mimosoudnímu řešení spotřebitelského sporu (ADR) v jiném než životním pojištění je Česká obchodní inspekce
- návrh může podat spotřebitel – pojistník, formulář
- řízení dle § 20n – 20y, řízení se nezpłatňuje, ČOI nemá kompetenci spor rozhodnout
- www.adr.coi.cz

Pojištění osob – ochrana spotřebitele

- **Zákon č. 292/2002 Sb., o finančním arbitrovi**

K rozhodování sporu spadajícího jinak do pravomoci českých soudů je příslušný též finanční arbitr, jedná-li se o rozhodování sporu mezi spotřebitelem a pojistitelem nebo pojišťovacím zprostředkovatelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování životního pojištění, např.

- spor s pojišťovacím zprostředkovatelem nebo pojišťovnou o náhradu škody způsobenou porušením povinností při sjednávání pojistné smlouvy,
 - spor o platnost pojistné smlouvy nebo jejího ujednání,
 - spor o výši odkupného
- návrh může podat spotřebitel – pojistník, oprávněná osoba - formulář
 - řízení dle správního řádu, řízení se nezpłatňuje
 - www.finarbitr.cz
 - Uvažuje se o příslušnosti FA i v případě sporů z neživotního pojištění

Pojištění osob – ochrana osobních údajů

Zákon o pojištnictví

- § 6 odst. 6 - zákonná licence ke zpracování osobních údajů

Pojišťovna a zajišťovna při provozování pojišťovací nebo zajišťovací činnosti zpracovává osobní údaje včetně rodných čísel; takové zpracování osobních údajů se považuje za zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce podle zákona upravujícího ochranu osobních údajů.

- § 129b Sdílení informací

(1) Za účelem prevence a odhalování pojistného podvodu a dalšího protiprávního jednání se pojišťovny vzájemně informují a sdílejí informace o skutečnostech týkajících se pojištění fyzických a právnických osob a jeho zprostředkování, včetně informací o zmocněncích účastníků pojištění a dalších osobách zúčastněných na škodné nebo pojistné události, a to i prostřednictvím právnické osoby, která není pojišťovnou, zajišťovnou ani pojišťovacím zprostředkovatelem.

(2) Ten, o kom se informace podle odstavce 1 vedou, má právo na požádání seznámit se bezplatně s údaji, které jsou o něm vedeny.

(3) Pojišťovna přistupuje k získaným údajům jiné pojišťovny tak, jako by šlo o údaje z její vlastní činnosti.

Pojištění osob – ochrana osobních údajů

- **Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů**

osobní údaj

citlivý údaj – údaj o zdravotní stavu,

souhlas se zpracováním,

informační a poučovací povinnost

- **Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (Nařízení EU 2016/679 tzv. GRPR) – účinnost 5/2018**

Pojišťovny budou zpracovávat osobní údaje z důvodu plnění smlouvy, splnění právních povinností či ochranu svých oprávněných zájmů

zdravotní údaj – výslovný souhlas?

zákaz „take it or leave it“

informování o všech právech včetně práva být zapomenut a práva přenositelnosti

Indikátory pojistných podvodů

- Souhrn praxí vysledovaných a ověřených okolností škodné události indikujících pojistný podvod
- Mohou předznamenávat úmysl pojištěného nebo pojistníka podvodným jednáním získat neoprávněný majetkový prospěch
- Tvoří základ expertních pravidel detekce pojistného podvodu
- Vztahují se k pojistníkovi, pojištěnému poškozenému, předmětu pojištění, okolnostem pojistné události, procesům pojišťovny apod.
- Mohou být vyhodnocovány automatizovaně nebo vyžadovat posouzení člověkem.

POJISTNÉ PODVODY V NŽP

- Falešné deklaráce škody
- Umělé navyšování výše škody, snaha získat pojistné plnění i za škody, které nejsou smlouvou kryty
- Hlášení nepojištěných „havarijních“ škod z POV jiného vozidla
- Podvody servisů – nadhodnocování výkonů
- Antidatování pojistných smluv
- Úmyslné vyvolání pojistné události
- Legalizace odcizených vozidel, jejich používání k pojistným podvodům (fingované havárie a krádeže)

Falešné deklarace škody

- Pojištěný uplatní nárok na pojistné plnění z události, ke které ve skutečnosti vůbec nedošlo
- Typické u krádeže

Indikátory:

- Nesrovnalosti v dokladech vztahujících se k odcizeným věcem (nejasný původ, formální nedostatky)
- Špatná ekonomická situace, ukončení podnikání pojištěného
- Opakované pojistné události, při kterých jsou odcizeny cenné, zpravidla i stejné věci
- Odcizené věci jsou „opatrně demontovány“
- Neobvyklý skutkový průběh

Falešné deklarace škody

Příklad:

Hlášena pojistná událost spočívající v tom, že neznámý pachatel odcizil pojištěnému ze zabezpečené garáže 25 ks kovových forem o hmotnosti 20 kg na výrobu umělohmotných výlisků.

Poškozený již téměř nepodnikal, krádež by musel provést pachatel dobře znalý místa a způsobu zabezpečení, formy nakoupeny od jiné OSVČ (již zemřel), nebyl znám výrobce (zemřelý pouze prostředníkem), událost oznámena až ½ roku po krádeži.

Podle závěrů PČR se skutek stal, ale nepodařilo se zjistit pachatele.

U výrobce totožných výlisků zjištěno, že forma váží 100 kg, nikoli 20 kg. Prověrkou jednotlivých finančních dokladů zjištěno, že obchodní operace mezi zúčastněnými subjekty proběhly, ale v jiných finančních hodnotách. Následně do účetnictví nenásilnou formou začleněn nákup kovových forem za 2,5 mil. Kč.

Umělé navyšování výše škody, snaha získat pojistné plnění i za škody, které nejsou smlouvou kryty

- Nejběžnější pojistný podvod, páchají i osoby jinak bezúhonné
- U malých navýšení rozsahu škody lze jen obtížně zjistit

Indikátory:

- Popis mechanismu vzniku škody neodpovídá jejímu rozsahu
- Rozsah vzniklé škody neodpovídá majetkovým poměrům poškozeného

Umělé navyšování výše škody, snaha získat pojistné plnění i za škody, které nejsou smlouvou kryty

Příklady:

- *Poškozený po dopravní nehodě, ke které skutečně došlo, zvětší míru poškození součástí vozidla poškozených při nehodě tak, aby nebyla účelná jejich oprava, ale musela být provedena jejich výměna*
- *Poškozený při hlášení pojistné události z pojištění domácnosti po vloupání, ke kterému skutečně došlo, mezi odcizenými věcmi uvede i takové, které nevlastnil*
- *Poškozený při hlášení pojistné události z pojištění domácnosti při škodě způsobené živly (požár, povodeň) mezi zničenými věcmi uvede i ty, které ve skutečnosti zničeny ani poškozeny nebyly*
- *ŘSD na základě faktury od svého dodavatele požadovalo po pojišťovně úhradu opravy 20 metrů svodidel z pojištění odpovědnosti viníka nehody – nárazu do svodidel. Sám viník pojišťovnu upozornil na skutečnost, že se v místě nehody nachází pouze 10 m svodidel.*

Uplatnění jedné škody u více pojistitelů

Pojistné plnění z pojistného podvodu může být nárokováno paralelně u více pojistitelů, a nebo v nárokování pojistného plnění může spočívat pojistný podvod.

Příklad:

- *Poškozený po úrazu, ke kterému skutečně došlo, nárokuje úhradu nákladů léčby u více pojistitelů.*
- *Matka nahlásila škodu, kterou mělo způsobit její čtyřleté dítě během návštěvy nehtového studia - v nestřežený okamžik mělo poškodit nožem na bábovku koženou sedačku. Škoda byla vyčíslena na 60 tisíc korun. Po individuálním prošetření a posouzení míry zavinění se obdobné škody likvidují z pojištění občanské odpovědnosti, pokud je sjednáno. V tomto případě se ale jednalo o škodu, která byla totožná se škodou, která byla nahlášena majitelkou nehtového studia již před rokem u jiné pojišťovny. Matka se ji s ročním odstupem po dohodě s majitelkou nehtového studia snažila uplatnit podruhé.*

Hlášení nepojištěných „havarijních“ škod z POV jiného vozidla

- Obvyklé např. u poškození čelních skel a drobných škod na vozidle (odřený lak apod.)

Indikátory:

- Poškozené vozidlo není havarijně pojištěno
- Škůdce a poškozený jsou známí, příbuzní, nebo mají jiné vazby
- Nepřímé střety
- Škoda není bezprostředně hlášena PČR i když nepochybně přesahuje 100 tis. Kč
- I když v době nehody není viník znám, poškozený si jej krátce po nehodě sám zjistí
- Škůdce příliš ochotně přiznává zavinění nehody

Hlášení nepojištěných „havarijních“ škod z POV jiného vozidla

Příklad:

Poškozený s časovým odstupem 6 týdnů nahlásil pojistnou událost – nepřímý střet vozidel, ke kterému mělo dojít v noci, při sněžení, tak, že protijedoucí vozidlo dostalo smyk a poškozený ve snaze se mu vyhnout narazil do svodidel.

Viníka nehody poznal při nákupu v prodavači místního supermarketu, ten přiznal skutkový průběh nehody s tím, že po smyku pokračoval v jízdě, neboť si nehody vyhýbajícího se vozidla nevšimnul.

PČR stopy na místě nehody vyhodnotila tak, že k nárazu poškozeného vozidla na uvedeném místě do svodidel skutečně došlo.

Posudkem znalce zjištěno, že podle popsaného skutkového děje by poškozený měl pouze 0,2 sekundy na provedení úhybného manévru, během kterých si měl rovněž zapamatovat obličej viníka nehody.

Následně na internetu zjištěna přátelská vazby mezi viníkem a poškozeným.

Podvody servisů – nadhodnocování výkonů

K nadhodnocování výkonů dochází u všech druhů servisů

Sjednávání smlouvy poté, kdy již nastala pojistná událost

Často pácháno ve spolupráci s pojišťovacími zprostředkovateli.

Příklad:

Den před plánovanou operací a hlavně již po stanovení diagnózy jeho onemocnění uzavřeli rodiče pro svého potomka pojištění závažných onemocnění.

Sjednávání smlouvy poté, kdy již nastala pojistná událost

Příklad:

Majitel při autonehodě zcela zničil svůj nepojištěný automobil. Vypůjčil si tedy vůz stejného typu a stejné barvy, umístil na něj SPZ ze svého havarovaného auta, nafotil jej a pojistil. O dva měsíce později nahlásil havárii a domáhal se výplaty pojistného plnění.

Likvidátor při porovnání fotografií pojištěného a havarovaného vozidla zjistili řadu rozdílů – jedno z aut například nemělo zadní stěrač, senzory pro couvání, tažné zařízení a dálniční známku, auta měla také odlišný typ zástěrek.

Úmyslné vyvolání „pojistné události“

- Pravidelně způsob řešení ekonomických problémů
- Šetření příčin škody často probíhá kriminalistickými metodami a je vesměs prováděno PČR (podezření ze spáchání trestného činu)

Indikátory:

- Špatná ekonomická situace, ukončení podnikání pojištěného
- Blížící se dům konce použitelnosti zboží
- Pojistná smlouva uzavřena krátce před pojistnou událostí
- Přepojištění

Úmyslné vyvolání pojistné události

Příklad:

Uplatněn nárok na náhradu škody ve výši 8 mil. Kč na jednorázových pomůckách pro lékařské zákroky, způsobené havárií vodovodního potrubí ve skladu užívaném jejich prodejcem. Pojistná smlouva uzavřena 3 měsíce před pojistnou událostí. Datum expirace pomůcek cca. 1 měsíc po pojistné události. Při prohlídce zjištěno, že počet, balení a uložení pomůcek odpovídá pojistné smlouvě. Pojištěný prohlásil, že pomůcky není možno dále použít, není pojištěn na stejné riziko u jiného pojistitele, na pomůcky měl zajištěného kupce, a proto se pojistil. Společníkem pojištěného lékař, jednatelem mladý muž bez vysokoškolského vzdělání. Kontaktován vlastník nemovitosti se sdělením, že v jeho budově došlo k pojistné události – sdělil, že jej v téže věci kontaktoval i jiný pojistitel. Následně kriminalistickou analýzou poškozeného ventilu vodovodního potrubí zjištěno, že byl poškozen úmyslně.

Legalizace odcizených vozidel, jejich používání k pojistným podvodům (fingované havárie a krádeže)

- Společensky nejnebezpečnější podvody, často organizované skupiny pachatelů
- Vysoká míra sofistikovanosti (např. používání programů simulujících průběh dopravních nehod jako pomůcky k aranžování věrohodných stop)

Indikátory:

- Neúplná nebo sporná dokumentace o vozidle
- Předchozí vlastnictví a způsob zakoupení je sporný nebo nejasný
- Časté změny vlastníků vozidla
- Typ vozidla neodpovídá majetkovým poměrům a životnímu stylu vlastníka
- Nejsou předloženy všechny sady klíčů nebo nejsou originální
- Selhání zabezpečovacích systémů vozidla

Legalizace odcizených vozidel, jejich používání k pojistným podvodům (fingované havárie a krádeže)

Příklad: vozidlo, které bylo později v ČR odcizeno jako nikdy nehavarované

Legalizace odcizených vozidel, jejich používání k pojistným podvodům (fingované havárie a krádeže)

Příklad: *Kauza „Užovka“*

- Rozsáhlý případ série pojistných podvodů odhalený v ČR
- Obviněno/obžalováno 295 „civilistů“+ 16 policistů + 3 vojáci
- 10 organizátorů
- 120 zinscenovaných dopravních nehod
- Škoda 38,5 mil. Kč

Pojistné podvody páčány sofistickou skupinou:

- Vlastníci/provozovatelé/řidiči vozidel
- Policisté
- Prodejci a opravci vozidel, zaměstnanci pojišťoven, poradci, znalci, bílí koně

Způsob provedení:

- Krádeže vozidel, legalizace, fingování dopravních nehod a uplatňování nároků na pojistná plnění z POV/HAV
- Rotace pojistných událostí mezi různými pojišťovnami
- Časté rotace vozidel (nejvýše 3 pojistné události s jedním vozidlem)
- Používání software na simulaci dopravních nehod

Indikátory pojistného podvodu u dopravních nehod

- Indikátory z hlediska doby, místa a příčiny nehoda v noci, na opuštěném místě, nepřímý střet
- Indikátory z hlediska zúčastněných vozidel poškozené vozidlo není havarijně pojištěno, je silně ojeté, neúplná nebo sporná dokumentace
- Indikátory z hlediska zúčastněných osob příbuzní, známí, nesoulad ceny vozu majetkových poměrů poškozeného
- Indikátory z hlediska chování účastníků nehoda není hlášena PČR, prohlídka znemožněna opravou

Pojistný podvod v životním a úrazovém pojištění

- Zatajení zdravotního stavu
- Fingované úrazy a lékařské zprávy
- Úmyslné úrazy
- Nadhodnocené ušlé příjmy
- Extrémní případy – sebevražda s cílem získat pojistné plnění pro pozůstalé, vražda pojištěného s cílem získat pojistné plnění pro sebe

Zatajení zdravotního stavu

- Cílem obejít upisovací kritéria pro přijetí do pojištění
- Při přijímání do pojištění jen obtížně zjistitelné

Indikátory:

- K pojistné události dojde v kratší době, než je obvyklá doba mezi počátkem onemocnění a smrtí

Fingované úrazy a lékařské zprávy

Rostoucí trend předkládání falšovaných lékařských zpráv, často ze zahraničí

Indikátory:

- Kvalifikované přezkoumání obsahu lékařské zprávy.

Fingované úrazy a lékařské zprávy

Příklad:

Pojišťovna zpětně prověřila současný zdravotní stav poškozeného, kterému byl přiznán plný invalidní důchod a kterému byla z pojištění odpovědnosti jejího klienta vyplácena renta.

Bylo zjištěno, že údajný poškozený je plně zapojen do běžného života a invalidní důchod mu byl přiznán na základě zfalšovaných lékařských zpráv.

Rezerva na budoucí plnění, která tak mohla být zrušena, činila částku 50 mil. Kč.

Úmyslné sebepoškození

- Extrémní forma pojistného podvodu
- Pokud se pojištění skutečně poškodí s cílem získat pojistné plnění, je usvědčení z pojistného podvodu velmi obtížné zjištění

Indikátory

- Úraz krátce po uzavření pojistné smlouvy
- Neobvyklý nebo nepravděpodobný průběh pojistné události

Nadhodnocené ušlé příjmy

- Riziko nadhodnocování příjmů primárně u OSVČ
- Ušlé příjmy dokazovány zpětně datovanými obchodními smlouvami, z nichž měl poškozenému ujít zisk

Indikátory:

- Výkyvy příjmů poškozeného
- Ušlý zisk prokazován smlouvou vybočující z běžného rámce podnikání poškozeného, smlouva uzavřena před pojistnou událostí, plnění je závislé na osobním angažmá poškozeného a mělo být poskytnuto po pojistné události

Extrémní případ –vražda pojištěného s cílem získat pojistné plnění

R.Š. přesvědčil M.D., aby si s řadou pojišťoven sjednal pojistné smlouvy, ve kterých uvedl jako obmyšleného. Následně R.Š. spolu se svým bratrem M.D. zavraždil. Vražda byla zinscenována jako nešťastná náhoda. Na základě výsledků trestního řízení bylo pojistné plnění vyplaceno manželce a dceři pojištěného s tím, že vražda byla pojistnou událostí, obmyšlený je však vyloučen z pojistného plnění.

Děkuji za pozornost